

Galla László 50. Érettségi Találkozója

Ezt a képet nagyon szeretem. Ez az ötvenedik érettségi találkozónkon készült. Hát ennyien maradtunk 1984-re. Természetesen leutaztunk Szentesre a találkozóra, de már egyikünk sem lakott ott lent. Az állami gimnázium 8 év volt. Tanultam 8 évig latinul, 7 évig németül, és 4 évig franciául. Angolt később külön tanultam. Kötelező hittan volt. Volt egy külön tanterem, görög kultúrtanterem, ez volt rá kiírva még abból az időből, mikor görögöt kellett tanulni. Ott volt a zsidó hittanóra. Volt egy külön katolikus hittanterem, a reformátusok meg az osztályban tanultak. Katolikusok voltak legtöbben, de eléggé református város, például két református templom volt ott, és egy katolikus templom [1920-ban a város lakóinak 47,6%-a volt református és 47,4%-a katolikus. Az összes többi felekezetre mindössze 5% jutott. -- A szerk.]. A reformátusok voltak a jobb módúak, középosztálybeliek. Evangélikusok is voltak egy páran, azoknak hittanórára el kellett menniük a papjukhoz. Abszurditásnak tartom, hogy tanultuk a héber imákat anélkül, hogy héberül tanulni kellett volna. Senki se akarta, a tanító se, senki, hogy értsük, hogy mondjuk, a 'há-lájlá-háze' mit jelent. Kellott viszont olvasni, sőt kívülről is tanulni. A legnagyobb értelmetlenség volt, de kellett. A gimnáziumban az első időkben A és B osztály volt, a mi osztályunkban hárman voltunk, a B osztályban, azt hiszem, ketten voltak zsidók, és hatodikban már az összevont osztályban is hárman voltak, akik érettségit tettek. Semmi antiszemitizmust nem tapasztaltam, egyszer sem. Ellentétek voltak a reformátusok és katolikusok között, többször voltak villongások, mint a zsidók és nem zsidók között. A három zsidó közül a Schiffer Pista kunszentmártoni volt, úgyhogy ővele csak a gimnáziumban találkoztam, soha azon kívül. A Polgár Imre az első elemtől kezdve jó barátom volt. Az elemiben mindig együtt ültünk, ő aztán a B osztályba került, de fenntartottuk a jó barátságot. Orvos lett aztán. És szegény munkaszolgálatból szovjet hadifogságba került. Már itt, Magyarország kellős közepén, Baján valamilyen járványban halt meg. Nem ő volt a legjobb barátom, csak nagyon jó barátom volt. Többnyire nem zsidókkal barátkoztam. A Polgár Imre éppúgy a jó barátaim közé tartozott, mint az a félzsidó gyerek, orvosnak a fia, meg több nem zsidó. Nem volt téma, hogy ki zsidó, ki nem. Az osztályfőnökömről csupa jót tudok mondani. Egy magas kultúrájú, nagyon-nagyon intelligens ember volt. Amikor jöttek az első napon az osztálytársaim,

amikor iskolába kezdtünk járni, szeptemberben, akkor nem 1-jén kezdődött, hanem 10-e körül, és rögtön utána jöttek a zsidó ünnepek. És jött a pedellus a hirdetőkönyvvél, s abban az volt, hogy az izraelita vallású tanulóknak holnap és holnapután iskolai szünetjük van az ünnepük miatt. És mikor ezt felolvasták és kiment, akkor a tanár azt mondta, hogy a leckéket azért el kell készíteni, és a feladatokat tudni kell, mindent. Ez, hogy két napig nem megyünk, ez nem ok arra. És akkor én magamban morfondírozni kezdtem, hogy ki fogja nekem megmondani, hogy mi a leckém. S akkor az első padból -- én a másodikban ültem -- hátrafordult egy fiú, Csaba, s azt mondta, hogy eljössz hozzánk, és én szívesen megmondom. Elmentem hozzá, és hát egy örök barátság lett belőle. Ő szegény meghalt. Katonatiszt lett, őrnagyként zászlóaljparancsnok volt, és a Győr körüli harcokban valahol meghalt. Tehát már a Budapest fölszabadulása utáni időkben, 1945. február-március, ott halt meg. De addig nagyon jó barátságban voltunk, annak ellenére, hogy az életpályánk is eléggé eltért. A másik jó barátom a Fábián, akkor még Klein Miklós volt, aki hajdúdorogi zsidó fiú volt, és a bátyjával, aki korábban Baján volt rabbi, került oda Szentesre. A testvére akkor már tanító volt, és hitközségi jegyző. Ők voltak az én barátaim.